

Emlékezés – A XX. század történetírója, a fotográfus: Dr. Szentpétery Tibor életműve

A XX. század bő kétharmadát végigfényképező, a doni fronton haditudósítóként dolgozó, az '56-os eseményeket megörökítő, a Budapestet Városvédőként dokumentáló, a Krisztinavárosi Budai Gyermekfotó műterem portréfotósa, a szenvedélyes ország- és természetjáró dr. Szentpétery Tibor munkásságát és életútját bemutató, a Klebelsberg Kultúrkúriában (1028 Budapest, Templom utca 2-10.) 2013. április 20-án elhangzott emlékülés előadásait folyamatosan közöljük.

Tisztelt Megjelentek! Kedves Barátaim!

Megható és felemelő ma itt lenni Önökkel. Megható és felemelő, hiszen Dr. Szentpétery Tibor fotográfusra emlékezünk ma, aki sok más közösség mellett, az itteni pesthidegkúti közösségnek is tagja volt. Nem is tudok ma

hagyományos megnyitó beszédet mondani, inkább elmesélném, hogy mit jelentett Tibor bácsi nekem és a generációmnak.

Tibor bácsi nekünk nem fotográfus, hanem hős. Már a szüleim sem éltek meg – hála Istennek – közelről háborút, forradalmat, az én első emlékeim pedig a rendszer-váltás környékéről valók. Nincs közvetlen, valós tapasztalom a háborúról, a katonalétről. Jó pár évvel ezelőtt **ezért** figyeltük tártott szájjal előadását egy vasárnap délután az Ökumenikus Iskola könyvtárában a „Beszélgetések a Könyvtárban” sorozat keretében, ahogy az életéről, a munkájáról, a vele történekről beszélt. Soha nem fogom elfelejteni, hogy megmutatta azt a híres fényképezőgépet, ami felfogta a neki szánt golyót.

Tibor bácsi a köztünk élő hős volt. Egy olyan ember, akinek ismertük a lányait és udvaroltunk az unokáinak, és aki ezzel együtt és így tudta megfoghatóvá és meg-láthatóvá tenni a korosztályom számára a

20. század fontos pillanatait. Jó lett volna vele többet találkozni és beszélgetni.

Márta lánya azzal a történettel jellemezte Édesapja elkötelezettségét, hogy Tibor bácsi amikor Ceausescu falurombolási határozatáról tudomást szerzett, azonnal és gondolkodás nélkül in-

dult és saját költségén az erdélyi szász erőd-templomok jelentős részét felkereste, hogy azok időben és megfelelően dokumentálva legyenek.

A mai emlékülés az emlékezet mellett a jövőről is szól. A család véleményét osztja a II. kerületi Önkormányzat és a Kultúrkúria vezetése is, támogatjuk, hogy Tibor bácsi hagyatéka egyben kerüljön elhelyezésre, lehetőleg itt, Hidegkúton. Ha sikerül pályázati forrást szereznünk, akkor a felújított volt Községházában méltó módon valósulhat meg – a család szándékának is megfelelően – Tibor bácsi munkáiból egy állandó kiállítás.

Megtisztelő volt, hogy meghallgattak; a mai emlékülést örömmel és meghatódottsággal ezennel megnyitom.

Schanda Tamás

II. Kerületi Önkormányzat
Közköztudási, Közművelődési,
Sport és Informatikai Bizottság elnöke

Megalakult az Erdélyi Magyarörmények Szövetsége

Gyergyószentmiklóson az örmény katolikus templomban rendezték meg vasárnap az Erdélyi Magyarörmények Szövetségének (EMÖSZ) alapító ünnepségét tájékoztatta az *MTI-t Puskás Attila*, az EMÖSZ elnöke. Az EMÖSZ-t április 30-án jegyezték be a gyergyószentmiklósi törvényszéken. A szövetséget a Marosvásárhelyi Örménymagyar Kulturális Egyesület, a Gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus Egyesület és több csíkszerdai, szamosújvári magánszemély alapította. Puskás Attila elmondta: Gyergyószentmiklóson él jelenleg Erdélyben a legnagyobb, mintegy 1200 főre tehető örmény közösség. Erdélyben 2000-3000 főre becsülik az örmény-magyar közösség létszámát, amely – elmondása sze-

rint – mindig befolyásos emberekből, főleg értelmiségiekből, kereskedőkből állt. „Mindannyian Örményországból származunk, de két úton jöttünk a jelenlegi Romániába. A mi őseink 300 éve vannak itt, és egy magyar közösségbe integrálódtak, míg akik Bukarestben egy ottani szövetségbe tömörülnek, és parlamenti képvisellett is rendelkeznek, körülbelül száz éve érkeztek, a genocídium után” – magyarázta Puskás Attila az erdélyi örménymagyarok sajátos identitását firtató kérdésre válaszolva. Hozzátette: magyar érzelműnek vallják magukat, magyarul beszélnek: örményül már szinte senki sem beszél közülük.

(*Szabadság*, 2013. június 17.)

Balázs Katalin

A magyarörmények őrmagyarok

Világosító Szent Gergely ünnepén a vörösköponyegesek jelenlétében, a Szent Korona hasonmása mellett jelentették be Gyergyószentmiklóson: megalakult az Erdélyi Magyarörmény Szövetség. Fűzes Oszkár, Magyarország nagykövete elmondta: a feladat nem a múltat, hanem a jövőt őrizni.

Dr. Puskás Attila az Erdélyi Magyarörmény Szövetség elnökeként mondta el, szükség mutatkozott arra, hogy az erdélyi örmény szervezeteket egy ernyőszervezet fogja össze, a rendezvény-szervezésben, örmény öntudat-erősítésben és érdekképviseletben is jelentős az, hogy a több éve végzett munka most egy jogi személyiség égisze alá kerül.

A friss szervezet bemutatására Gyergyószentmiklóson, Világosító Szent Gergely ünnepén került sor.

Erőgyűjtés, jövőörzés

A vörösköponyegesek részvételével sorra kerülő ünnepi szentmisét követően a gyergyószentmiklósi örmény katolikus templomban egyházi és világi méltóságok körében szólt *Fűzes Oszkár*, Magyarország romániai nagykövete, kifejtve: az anyaországi, ha erőt gyűjtene, Székelyföldre kell jönnie. Az itteni emberekkel beszélgetve tudatosodik benne, hogy van jövő. A kisebbségi létről és jogokról, az örménység erdélyi jelenlétének jelentőségéről beszélve a nagykövet erőforrás-

Vörösköpnyegek

nak nevezte az anyahazán kívül élőket, akik nem a múltat, hanem a jövőt őrzik. Dr. Zsigmond Barna főkonzul, Szarka Gábor konzul és Borboly Csaba is jelen volt az eseményen, ahol a Szent Korona örmény vonatkozásairól tartott előadást Bíró Ernő. A Szent Korona Lovagrend jóvoltából kerülhetett erre az ünnepre, Gyergyószentmiklósról a korona hasonmása, a jelenlévők megtudhatták, alapos ok van arra, hogy elhiggyük: a Szent Korona kaukázusi örmény ötvösműhelyben készült hun megrendelésre, díszítése, a felhasznált képek és elrendezésük vélhetőleg Világosító Szent Gergely javaslatára készültek.

Örmagyarok: örmény gyökerű magyarok

Az ünnepség örmény közösségi ház kertjében tartott részén – ahol jelen voltak a Szent Gellért és Szent György Lovagrend, a Földváry Károly Hagymányórzó Egyesület képviselői – került bejelentésre a magyarörmény szövetség létrejötte, elnöke, Puskás Attila pedig javasolta: maradjunk meg jó örményeknek, jó magyaroknak, maradjunk meg örmagyaroknak. Örmények és

székelyek békés együttéléséről, az ebből származó hozadékról beszélt Nagy Zoltán, Gyergyószentmiklós alpolgármestere, az egyesület létrejöttét üdvözölve. Dr. Issekutz Sarolta, az Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnöke pedig az utóbbi húsz évben kifejtett munkájáról szólt, amikor Erdély városait járva segítette a helyi örmény szervezetek létrejöttét. Mint mondta, az új egyesület lehetőséget ad arra is, hogy a szórványban élő örmény magyarokat összefogja. Gyakorlati tanácsokkal látta el az elnökséget, így például azt javasolta, az örmény gyökerűek felkutatása érdekében vegyék kezükbe a telefonkönyvet, értesítsék munkájukról az örmény nevű családokat.

Összefogni az összetartozókat

A cél, hogy ernyőszervezet legyen az örmény gyökerű erdélyiek feje fölött – hangoztatták az egyesület-létrehozók. Kulcsár László alelnök elmondta, az adat-

Szent Korona-őrök

gyűjtés már a rendezvényen elkezdődött, nemsokára készen lesz az egyesület honlapja, azon is található majd formanyomtatvány, melyet minél többen töltenek ki,

Kulcsár László alelnök, Dr. Puskás Attila elnök, Vincze Csilla moderátor és dr. Issekutz Sarolta, az EÖGYKE elnöke (Fotó: Szongoth Gábor)

annál pontosabb képet lehet kapni arról, hányan is alkotják a magyarörmények közösségét.

Számos adatlap kitöltésre került, hisz a vasárnapi eseményre a gyergyószentmiklósiakon kívül sokan érkeztek a környező falvakból, Marosvásárhelyről, Csíkszeredából, Sepsiszentgyörgyről, Brassóból és több magyarországi településről is. Mint elhangzott, az ernyőszervezetre nemcsak rendezvények szervezésében, népszerűsítésében lehet majd számítani, remélhetőleg, ha megerősödik, segíteni tud családi kötelékek keresésében, illetve akár jogi ügyintézésben is. A taggá válásnak nincs anyagi vonzata.

(Gyergyói Hírlap, 2013. június 17.)

Erdélyi Magyarörmények Szövetsége (EMÖSZ)

A nagy érdeklődést kiváltó rendezvényen egyházi és világi méltóságok jelenlétében, az erdélyi örmény származású utódok lelkesen üdvözölték az egymásra találás lehetőségét. Hiszen a nemrég megalakult szövetség elsődleges céljával az identitásvállalás megerősítése, hagyományok megtartása mellett, az összefogást, egymás segítségét jelölte meg. Jóllehet az erdélyi magyarörmény szervezetekben a szövetség létrehozásának igénye évekkorábban már megfogalmazódott, működési feltételeinek kidolgozása hosszabb időt igényelt. Az EMÖSZ-t 2013. április 30-i időponttal jegyezték be a gyergyószentmiklósi Törvényszéken, alapítói a Marosvásárhelyi Örmény-Magyar Kulturális Egyesület (MÖMKE) és a Gyergyószentmiklósi Örmény Katolikus Egyesület (GYÖKE), valamint csf-

ki, szamosújvári és marosvásárhelyi magánszemélyek – hangzik el Kulcsár László alelnök ismertetőjében. Közeli és távolabbi célokról az elnök dr. Puskás Attila beszélt, kiemelve az alkalommal szétosztott „Mi az EMÖSZ?” szórólapon felsorolt sarkalatos pontokat.

Füzes Oszkár Magyarország romániai nagykövete az erdélyi örményszármazású magyarokat nem a múlt, sokkal inkább a jövő védelmezőiként határozta meg, akik dr. Puskás Attila kiegészítő gondolatai szerint, származásilag örmények ugyan, de magyar kultúrán nevelkedtek és a befogadó ország kultúrtérébe integrálódtak.

Az örmény származásúakat tömörítő csoportok együttműködésének jelentősége dr. Issekutz Sarolta, a Erdélyi Örmény Gyökerek Kulturális Egyesület elnökének felszólalásában hangsúlyosodott, és első-